

MRF 2025.48

Retten i Randers' dom af 30. juni 2025, sag BS-6311/2024-RAN

A (adv. Mikkel Wrang) mod Miljø- og Fødevareklagenævnet (adv. Eva Daniella Gabris)

Ikke grundlag for at underkende Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af landmands klage i marts 2023 over Landbrugsstyrelsens afgørelse fra september 2022 om krydsoverensstemmelses-sanktion for støtteåret 2011, da overskridelsen af klagefristen ikke var undskyldelig, og klagefristen for administrativ rekurs ikke afskar domstolsprøvelse. Den påklagede afgørelse var en genoptagelse af en sag, hvor Vestre Landsret i TfL 2020.3 V havde ophævet og hjemvist Landbrugsstyrelsens oprindelige afgørelse fra 2012, men der var efterfølgende anlagt sag mod Landbrugsstyrelsen om gyldigheden af afgørelsen fra september 2022.

Landmanden L havde i over 50 år drevet landbrug. Baggrunden for sagen var, at Landbrugsstyrelsen i 2012 havde truffet afgørelse om at nedsætte EU-landbrugsstøtten til L med 100 % med henvisning til overtrædelse af krydsoverensstemmelseskravene for støtteåret 2011. Denne afgørelse blev efter klage stadfæstet af det daværende klagecenter i 2014, men blev af L indbragt for domstolene. Ved Vestre Landsrets dom fra november 2019 (TfL 2020.3 V) blev klagecentrets afgørelse ophævet som ugyldig og hjemvist til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der, mens sagen verserede, havde overtaget kompetencen som rekursmyndighed. Miljø- og Fødevareklagenævnet hjemviste herefter sagen til Landbrugsstyrelsen, der den 30. september 2022 traf ny afgørelse om overtrædelse af krydsoverensstemmelseskravene for støtteåret 2011, hvor styrelsen fastholdt en nedsættelse af landbrugsstøtten med 100 %. L klagede den 10. marts 2023 over afgørelsen og oplyste, at han først ved telefonisk henvendelse til Landbrugsstyrelsen den 6. marts 2023 havde fået oplysning om, at der var truffet afgørelse i genoptagelsessagen, idet hovedbygningen var nedbrændt i 2011 på den adresse, som var oplyst til Landbrugsstyrelsen. Miljø- og Fødevareklagenævnet lagde efter henvendelse til PostNord til grund, at L havde modtaget afgørelsen fra september 2022 med ordinær post, og fandt med henvisning hertil, at klagefristen på 4 uger var overskredet, hvorefter nævnet afviste at behandle klagen. L anlagde herefter sag mod Miljø- og Fødevareklagenævnet med påstand om, at afvisningen af klagen var ugyldig. Til støtte herfor gjorde L bl.a. gældende, at L ikke havde modtaget afgørelsen fra september 2022 med ordinær post, og at

det først var efter, at L kontaktede Landbrugsstyrelsen i marts 2023, at L fik kendskab til afgørelsen, at L klagede umiddelbart herefter, og at det var oplagt, at L ville klage, når L fik kendskab til, at styrelsen havde fastholdt den afgørelse, som var blevet ophævet og hjemvist i TfL 2020.3 V. Miljø- og Fødevareklagenævnet påstod frifindelse og henviste bl.a. til, at L også i forbindelse i senere ansøgninger om landbrugsstøtte havde opgivet den adresse til Landbrugsstyrelsen, som brevet var sendt til, og at L havde mulighed for at få prøvet selve Landbrugsstyrelsens afgørelse ved domstolene, da styrelsens afgørelse ikke var omfattet af en søgsmålsfrist. Byretten lagde til grund, at mens et senere rekommanderet brev til L var kommet retur, måtte det på grundlag af oplysninger om postrutiner hos Landbrugsstyrelsen og oplysninger fra PostNord lægges til grund, at afgørelsen fra september 2022 var kommet frem til L, og at L regelmæssigt hentede posten på adressen efter, at hovedhuset var brændt ned. Herefter lagde byretten til grund, at støttetildeling beror på en række kriterier, og at landsretten ikke med dommen i TfL 2020.3 V havde taget stilling til A's krav, men alene hjemvist sagen. Retten fandt på denne baggrund ikke grundlag for at tilside-sætte Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering af, at der ikke forelå særlige omstændigheder, som kunne føre til, at der måtte ses bort fra overskridelse af klagefristen, hvorved retten bemærkede, at klagefristen alene afskar administrativ rekurs, men ikke søgsmål, da der ikke var fastsat en søgsmålsfrist for anfægtelse af afgørelser om krydsoverensstemmelses-sanktioner. Nævnet blev herefter frifundet.

Kommentar: Dommen giver anledning til tre bemærkninger. For det første understreger dommen, at det EU-retlige effektivitetsprincip, som indebærer, at det ikke må være umuligt eller uforholdsmæssigt

vanskeligt at håndhæve sine rettigheder efter EU-retten, ikke i sig selv indeholder et krav om administrativ rekurs, og når det som i dette tilfælde er muligt at anlægge retssag mod Landbrugsstyrelsen om gyldigheden af styrelsens afgørelse fra september 2022, fordi afgørelsen ikke er omfattet af en søgsmålsfrist, kan det EU-retlige effektivitetsprincip ikke begrunde en lempeligere vurdering af klagefristen, end hvad der følger af dansk ret. For det andet understreger dommen, at den omstændighed, at landmanden fik medhold ved Vestre Landsret i TjL 2020.3 V i den tidligere sag om samme forhold, ikke i sig selv udelukker, at Landbrugsstyrelsen træffer en afgørelse med samme indhold, da hjemvisningen var begrundet med utilstrækkelig sagsoplysning. For det tredje giver det tidsmæssige aspekt anledning til en særskilt bemærkning, da der er tale om en næsten 15 år gammel sag, hvor det tidsmæssige aspekt kan få betydning i den sag, som nu verserer for domstolene om gyldigheden af Landbrugsstyrelsens afgørelse fra september 2022, hvor der kan være grund til at erindre om kravet om afgørelse inden for rimelig tid i EMRK art. 6.

RETTEEN I RANDERS DOM

afsagt den 30. juni 2025

Sag BS-6311/2024-RAN

A
(advokat Mikkel Wrang)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet
(advokat Eva Daniella Gabris)

Denne afgørelse er truffet af dommer Mette Langborg.

Sagens baggrund og parternes påstande

Retten har modtaget sagen den 1. februar 2024.

Sagen drejer sig om, hvorvidt Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 5. december 2023 er ugyldig, således at Miljø- og Fødevareklagenævnet er forpligtet til at foretage en realitetsbehandling af A's klage over Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022. Landbrugsstyrelsens afgørelse angår støtteåret 2011.

A har nedlagt påstand om, at Miljø- og Fødevareklagenævnet skal anerkende, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 5. december 2023 er ugyldig.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har nedlagt påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Den 5. december 2023 traf Miljø- og Fødevareklagenævnet afgørelse om at afvise A's klage som for sent indgivet. Af afgørelsen fremgår bl.a.:

" ...

Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 er den 5. april 2023 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af landbruger.

Klager har navnlig anført, at

- klager har modtaget afgørelsen den 6. marts 2023, og
- Landbrugsstyrelsens afgørelse er mangelfuld, og i det hele bestrides.

3. Sagens oplysninger

Landbrugsstyrelsen har den 30. september 2022 truffet afgørelse om nedsættelse af klagers landbrugsstøtte for 2011 efter overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav 2.1 og 4.5. Det fremgår af afgørelsen, at den er adresseret til klagers CVR-nr. CVR Nr. 1 , Adresse 1 , 8920 Randers NV.

Det fremgår videre af afgørelsen, at en eventuel klage skal indgives til Miljø- og Fødevareklagenævnet via klageportalen, og at klagefristen udløber 4 uger fra den dag, hvor klager har modtaget afgørelsen.

Klager har ved brev dateret den 27. marts 2023 indgivet en klage over Landbrugsstyrelsens afgørelse.

Landbrugsstyrelsen har den 15. juni 2023 oversendt sagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet med bemærkninger til klagen og oplyst, at klagen blev modtaget i styrelsen den 5. april 2023. Videre har styrelsen redegjort for, at afgørelsen blev sendt til klagers virksomhedsadresse på Adresse 1 , 8920 Randers NV den 30. september 2022, både med almindeligt og med rekommanderet brev. Dertil har styrelsen oplyst, at afgørelsen også blev sendt til klager denne dato via Tast selv.

Samtidigt har Landbrugsstyrelsen oversendt et telefonnotat over en samtale mellem klager og styrelsen, dateret den 28. februar 2023, hvoraf det bl.a. fremgår, at klager ikke havde modtaget afgørelsen, idet klager har ændret adresse til Adresse 2 , 8920 Randers NV. Videre fremgår det af notatet, at styrelsen ville genfremsende afgørelsen til den oplyste adresse, samt at styrelsen har gjort klager opmærksom på, at klagefristen er overskredet.

På opfordring fra Miljø- og Fødevareklagenævnet har Landbrugsstyrelsen den 18. august 2023 oplyst, at det rekommanderede brev blev sendt retur til styrelsen, og at der ikke foreligger oplysninger om, at det al-

mindelige brev skulle være sendt retur. Styrelsen har samtidigt oversendt et skærm billede fra styrelsens journalsystem, hvor styrelsen har noteret, at afgørelsen er sendt til klager med almindeligt brev, Rekommanderet Quickbrev og via Tast selv den 30. september 2022.

Den 10. november 2023 har klager anmodet om genoptagelse og i den forbindelse oplyst, at stuehuset på Adresse 1 er brændt ned, og at klager derfor har været nødt til at skifte folkeregisteradresse.

4. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

4.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Det fremgår af § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 131 af 30. januar 2017, at en klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indbringes inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Det fremgår af punkt 3.1.1, i Justitsministeriets vejledning om beregning af klagefrister, at en myndighed som udgangspunkt kan lægge til grund, at et standardbrev er kommet frem til modtageren seks omledningsdage efter, at afgørelsen er dateret og overgivet til postbesørgelse.

Det fremgår af punkt 6 i Justitsministeriets vejledning om beregning af klagefrister, at det som udgangspunkt er myndigheden, der har bevisbyrden for, hvornår en meddelelse om afgørelsen er kommet frem. Det fremgår videre, at myndigheden vil kunne løfte sin bevisbyrde ved at føre et såkaldt systembevis, som eksempelvis kan være en redegørelse af myndighedens rutiner, kopi af det afsendte brev, journalnotater eller postlister. Yderligere fremgår det, at et brev må anses for at være kommet rettidigt frem, medmindre der foreligger oplysninger, der kan sandsynliggøre andet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt vægt på, at afgørelsen, ledsaget af korrekt klagevejledning, er adresseret til klagers virksomhed med CVR-nr. CVR Nr. 1, Adresse 1, 8920 Randers NV, som ifølge CVR fortsat er registreret som klagers virksomhedsadresse. Det er i den forbindelse nævnets vurdering, at det er klagers virksomhed, der som ansøger og modtager af landbrugsstøtte, er rette afgørelsesadressat. Efter nævnets vurdering har det således ikke betydning for beregningen af klagefristen, at klagers folkeregisteradresse er ændret til Adresse 2, 8920 Randers NV. Nævnet bemærker i den forbindelse, at det er klagers ansvar, at adresseoplysningerne i CVR er opdaterede og korrekte.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt klagers oplysninger og omtale i lokale medier til grund for, at stuehuset på Adresse 1 er brændt ned i februar 2021. Nævnet bemærker, at en sammenligning af ortofotos

fra foråret 2020 og foråret 2021 bekræfter, at stuehuset er brændt ned i denne periode.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har uanset ovenstående vurderet, at klager har kunnet modtage post på Adresse 1 også efter februar 2021. Nævnet har ved vurderingen lagt vægt på, at klager har reageret på materiale, som nævnet har fremsendt til Adresse 1 før klager oplyste nævnet om branden. Det er nævnets vurdering, at det er uden betydning for beregningen af klagefristen, hvornår klager rent faktisk har fået kendskab til afgørelsen. Det skyldes efter nævnets opfattelse, at man ikke skal kunne forlænge en klagefrist ved bevidst at holde sig i uvidenhed om afgørelsens indhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har videre lagt vægt på et skærmbillede fra Landbrugsstyrelsens journalsystem hvoraf det fremgår, at afgørelsen er sendt til klager med almindeligt brev, Rekommanderet Quickbrev og via Tast selv den 30. september 2022. Nævnet har videre lagt vægt på styrelsens oplysning om, at afgørelsen sendt med almindeligt brev ikke er kommet retur. Dertil har nævnet konstateret, at styrelsen ifølge sagens oplysninger, ikke har haft en konkret viden om, at klager ikke kunne træffes på adressen. Efter nævnets vurdering har styrelsen samlet set løftet bevisbyrden for, at afgørelsen er kommet frem til klager. Nævnet er opmærksomt på styrelsens oplysning om, at afgørelsen sendt med Rekommanderet Quickbrev er kommet retur til styrelsen. Det er nævnets vurdering, at også det rekommanderede brev må anses for at være kommet frem til klager, også selvom årsagen til brevets returnering efter det oplyste ikke er kendt. Nævnet har herved lagt vægt på, at afgørelsen er adresseret korrekt, jf. vurderingen ovenfor, og at styrelsen ikke har haft kendskab til særlige forhold hos klager som skulle gøre, at posten ikke skulle være kommet frem.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har på baggrund af Justitsministeriets vejledning om beregning af klagefrister lagt til grund, at Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 er kommet frem til klager den 10. oktober 2022, svarende til seks omdelingsdage efter afgørelsens datering og afsendelse. På den baggrund har nævnet lagt til grund, at klagefristen udløb den 7. november 2022.

Klagen blev modtaget i Landbrugsstyrelsen den 5. april 2023, og klagen er således indgivet efter klagefristens udløb.

Der er ingen bestemmelser i landbrugsstøtteleven og lov om Landdistriktsfonden om, at Miljø- og Fødevareklagenævnet kan se bort fra overskridelser af klagefristen. I tilfælde, hvor der ikke er fastsat en ud-

trykkelig bestemmelse herom i lovgivningen, følger det af den almindelige forvaltningsretlige praksis, at en myndighed i særlige tilfælde kan se bort fra overskridelsen af en klagefrist og realitetsbehandle en for sent indgivet klage. Ved vurderingen af, hvorvidt en for sent indgivet klage kan realitetsbehandles, kan der bl.a. lægges vægt på fristoverskridelsens længde, om der foreligger undskyldelige omstændigheder, herunder om der er givet korrekt klagevejledning, samt hensynet til andre parter med modstående interesser, f.eks. afgørelsens adressat.

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis med hensyn til klagefrister er restriktiv. En klage, der er indgivet efter udløbet af klagefristen, vil som udgangspunkt blive afvist, også selvom der er tale om overskridelse med blot en enkelt dag.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ud fra ovenstående ikke foreligger sådanne særlige forhold, at der i den konkrete sag kan ses bort fra en overskridelse af klagefristen.

4.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser at realitetsbehandle klage over Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 om nedsættelse af klagers landbrugsstøtte for 2011 efter overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav 2.1 og 4.5 på Adresse 1, 8920 Randers NV.
..."

Den påklagede afgørelse angik støtteåret 2011. Afgørelse vedrørende dette støtteår var oprindeligt truffet af Fødevareministeriets Klagecenter den 7. juli 2014, hvor der blev truffet afgørelse om nedsættelse af støttekravet med 100 %. Denne afgørelse blev ved Vestre Landsrets dom af 5. november 2019 tilsidesat som ugyldig, og sagen hjemvist til fornyet behandling. Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 er udtryk for denne fornyede behandling.

Det kan som ubestridt lægges til grund, at stuehuset på A's ejendom Adresse 1, 8920 Randers NV nedbrændte i februar 2021.

Det kan ligeledes som ubestridt lægges til grund, at A efter februar 2021 har modtaget flere afgørelser og henvendelser fra offentlige myndigheder adresseret til Adresse 1, 8920 Randers NV, og har anmodet om støtte med angivelse af virksomhedsadressen Adresse 1, 8920 Randers NV frem til i hvert fald 2023.

Det kan endelig som ubestridt lægges til grund, at A rettede telefonisk henvendelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet den 28. februar 2023 i anledning af sagen, at han i forlængelse heraf den 6. marts 2023 fik genfrem-

sendt afgørelsen af 30. september 2022, og at hans klage over afgørelsen er modtaget hos Miljø- og Fødevareklagenævnet den 10. marts 2023.

PostNord har den 19. august 2024 om postomdelingen i området oplyst:

”PostNord ikke har haft registreret nogle driftsmæssige uregelmæssigheder ved brevterminalen i perioden 23. september til 17. oktober 2022.

Omdelingscenteret i Herning har deslige ikke registreret overliggende breve i samme periode.”

Forklaringer

A har forklaret navnlig, at han har drevet landbrug i 51 år. Han er fritaget for digital post, da han har svært ved at finde ud af alt det med computer. Tast/Selv systemet hos Landbrugsstyrelsen er anvendt af hans plan-teavlskonsulent, som har ordnet ting for ham. Han har ikke givet konsulenten fuldmagt. Han har ikke hørt fra konsulenten i anledning af afgørelser sendt fra Landbrugsstyrelsen. Bedrifterne på Vej 2 og Vej 1 er samdrevet, og derfor er begge adresser anført på kontrolrapporten for 2011. Han var nødt til at flytte til ejendommen på Vej 2, da stuehuset på Vej 1 brændte ned. Der var stadig postkasse ved vejen på Adresse 1. Han tjekker postkassen jævnligt. Den ligger 10-12 km fra Vej 2. Han har ikke set noget til hverken det rekommanderede brev eller q-brevet med Landbrugsstyrelsens afgørelse, og har heller ikke set en ”slip” for det anbefalede brev. Han kan ikke afvise, at den er gået tabt i en stak reklamer. Han hørte intet fra Landbrugsstyrelsen i anledning af den sag, som Vestre Landsret hjemviste, før han selv ringede sidst i februar 2023, for at høre, hvordan det gik med sagen. Da fik han at vide, at afgørelsen var sendt ud. Han sagde, at han ikke havde modtaget den, og de blev derfor enige om, at styrelsen ville sende den igen. Han modtog herefter afgørelsen den 6. marts 2023. To dage senere klagede han over afgørelsen. I sommeren 2023 var der også et brev med en afgørelse fra Miljøklagenævnet af 3. august 2023, som han først modtog i september 2023, fordi den var sendt retur til Miljøklagenævnet. Han er ikke sikker på, om han er fritaget for digital anvendelse hos Landbrugsstyrelsen. Han kender ikke til, at adressen på hans virksomhed er ændret hos erhvervsstyrelsen i 2014.

Parternes synspunkter

A har i sit påstandsdokument anført:

”...

Det gøres overordnet gældende, at klagefristen ikke er beregnet korrekt. Klagefristen bør rettelig beregnes fra den 6. marts 2023, hvorefter klagefristen er overholdt.

Det gøres overordnet gældende, at uanset om klagefristen måtte anses for overskredet, tilsiger sagens særlige omstændigheder, at sagen trods fristoverskridelsen skal realitetsbehandles.

Det gøres overordnet gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er i strid med det EU-retlige effektivitetsprincip, hvorfor afgørelsen også af denne grund er ugyldig.

Beregning af klagefristen

Den dato, der skal lægges til grund for klagefristens start, er den 6. marts 2023. Det fremgår af vejledningen for beregning af klagefrister, pkt. 3.1.2. "Fravigelse af udgangspunktet", at:

"De ovenfor nævnte udgangspunkter om beregning af klagefristens begyndelsestidspunkt kan dog fraviges. Det vil fortsat være sådan, at hvis der i det konkrete tilfælde må lægges til grund, at en afgørelse først er modtaget på et senere tidspunkt, begynder fristen først at løbe fra den dag, afgørelsen må anses for at være kommet frem." [min understregning]

Det afgørende er, hvornår sagsøger fik kendskab til afgørelsen. Idet sagsøgers hidtidige bopæl på adressen Adresse 1 nedbrændte, var sagsøger nødsaget til at flytte til adressen Adresse 2, hvorfor han ikke havde folkeregisteradresse på Adresse 1. Af samme årsag kunne sagsøger ikke modtage det rekommanderede brev, der blev sendt retur. Det fremgår af telefonnotat dateret den 28. februar 2023 (bilag R), at Landbrugsstyrelsen blev oplyst, at sagsøger ikke havde modtaget afgørelsen, hvorefter denne blev fremsendt til sagsøger. Sagsøger var således de facto ikke bekendt med afgørelsens eksistens indtil telefonsamtalen af 28. februar 2023, hvorefter sagsøger modtog afgørelsen for første gang den 6. marts 2023.

Sagsøger har løbende tjekket og afhentet post fra adressen Adresse 1. Således har sagsøger eksempelvis modtaget de i bilag U, V og W fremlagte breve. Når de øvrige breve fra Landbrugsstyrelsen er modtaget, indikerer dette, at brevet fremlagt i bilag H, som er fremsendt med almindelig post, ikke er kommet frem. Idet sagsøger er fritaget fra E-Boks, er sagsøger naturligvis ekstra opmærksom på de breve, der modtages. Det synes derfor også (endnu mere) usandsynligt, at bilag H skulle være fremkommet med almindelig post. Sagsøger har heller ikke fået kendskab til afgørelsen via Tast selv, idet sagsøger ikke har mulighed for at tilgå systemet. Derimod blev alt sagsøgers aktivitet i Tast Selv varetaget af sagsøgers konsulent B.

Det gøres gældende, at styrelsen har haft en konkret viden om, at der som minimum har været risiko for, at sagsøger ikke havde modtaget afgørelsen, idet det rekommanderede brev blev returneret. Styrelsen var da også bekendt med, at sagsøger havde to adresser, hvilket bl.a. fremgår af den i bilag 7 fremlagte kontrolrapport. Henset til afgørelsens byrddende karakter og beløbsmæssige størrelse, burde styrelsen naturligvis have elimineret risikoen for sagsøgers ukendskab. Dette kunne have været sket ved, at styrelsen telefonisk kontaktede sagsøger, da det rekommanderede brev kom retur, hvorefter dialogen i bilag R, havde fundet sted inden udløbet af klagefristen.

Nævnets anbringende om, at en afgørelse sendt med rekommanderet brev anses for at være kommet frem, selvom det ikke afhentes på posthuset, må i nærværende sag afvises. Dette skyldes, at nævnets afgørelse er at sidestille med en strafferetlig sanktion, idet sagsøger sanktioneres økonomisk for en påstået overtrædelse af krydsoverensstemmelsesbekendtgørelsen. I sådan en situation gælder der et skærpet krav for, hvornår afgørelsen kan anses for at være kommet frem, jf. straks nedenfor.

Det skærpede dokumentationskrav er eksempelvis gældende på tvangsfuldbyrddelsesområdet. I Højesterets kendelse U.2012.2019/1H blev en mødeindkaldelse til tvistighedsnævnet ikke anset som "være kommet frem" på trods af, at indkaldelsen var fremsendt både med almindeligt brev samt rekommanderet brev, der blev returneret til nævnet. Tilsvarende resultat forelå i U.2015.2299 H, hvor et rekommanderet brev ligeledes blev returneret. Det gøres gældende, at der tilsvarende – henset til afgørelsens byrddefulde karakter – må gælde et skærpet dokumentationskrav i nærværende sag. Henset til, at det rekommanderede brev kom retur, har nævnet – jf. netop nævnte retspraksis – ikke dokumenteret, at afgørelsen kom frem allerede den 10. oktober 2022.

I lyset af ovenstående skal det lægges til grund, at klagen først er fremkommet den 6. marts 2023, hvorfor klagen modtaget i nævnet den 10. marts 2023 er indgivet rettidigt.

Særlige omstændigheder bør medføre realitetsbehandling

Det er bestemt i bekendtgørelse nr. 131 af 30. januar 2017 om forretningsordenen for Miljø- og Fødevarerklagenævnet § 9, stk. 2, at nævnet kan se bort fra overskridelse af klagefristen inden for 6 måneder efter afgørelsen, når overskridelsen af særlige grunde er undskyldelig.

Sagsøgers klage blev modtaget i nævnet den 10. marts 2023 – det vil sige ca. 4 måneder efter den af nævnet beregnede klagefrist, der udløb

den 7. november 2022. Sagsøger gør gældende, at nævnet, jf. bekendtgørelsens § 9, stk. 2, som følge af særlige omstændigheder skal realitetsbehandle klagen, såfremt retten måtte lægge til grund, at klagefristen var udløbet.

Afvisning af at realitetsbehandle klagen medfører en retstilstand, hvorefter sagsøger – på trods af, at Vestre Landsret ved dom af 5. november 2019 underkendte Landbrugsstyrelsens støttenedsættelse på 100 % – fortsat har fået frataget sin støtte for selvsamme støtteår. Landbrugsstyrelsen har således truffet en afgørelse med et enslydende resultat af den afgørelse, der blev kendt ugyldig af Landsretten. Nævnet afviser således i realiteten at efterkomme det materielle indhold af Landsrettens dom, hvilket af rent retssikkerhedsmæssige årsager medfører, at klagen bør optages til realitetsbehandling.

Endvidere har forløbet været usædvanligt langstrakt, idet Landbrugsstyrelsen første gang traf afgørelse om at nedsætte sagsøgers landbrugsstøtte den 14. februar 2012. Trods utallige hjemvisninger samt en ophævelse i Vestre Landsret, har sagsøger forsat ikke – 12 år senere – fået sagen afsluttet. Hændelsesforløbet i sit hele tilsiger derfor også, at klagen skal realitetsbehandles, fremfor at blive afsluttet grundet påstået manglende iagttagelse af en klagefrist.

Som yderligere støtte for, at det må anses for betænkeligt, at nævnet afviser af realitetsbehandle klagen, fremgår det af nævnets afgørelse af 8. august 2022 (bilag 4), side 4, at

"Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at Landbrugsstyrelsens afgørelse af 28. februar 2020 ikke opfylder forvaltningslovens krav om begrundelse, at begrundelsesmanglerne er konkret væsentlige, og at de skal medføre afgørelsens ugyldighed."

hvilket taler ligeledes for, at nævnet skal realitetsbehandle klagen, idet Landbrugsstyrelsens tidligere afgørelse ikke var i overensstemmelse med forvaltningslovens gyldighedskrav til afgørelser.

Desuden er det undskyldelige forhold, der har medført – såfremt det lægges til grund, at klagefristen er overskredet – at sagsøger indgav sin klage for sent, idet sagsøger grundet branden var nødsaget til at flytte til adressen Adresse 2. Sagsøger kunne af samme årsag ikke modtage det rekommanderede brev, der blev sendt retur til nævnet. Sagsøger valgte dertil straks at påklage afgørelsen, så snart han fik kendskab denne. Landbrugsstyrelsen kunne have afhjulpet situationen, ved at have kontaktet sagsøger telefonisk, da det rekommanderede brev kom

retur, hvorefter dialogen i bilag R, havde fundet sted inden udløbet af klagefristen.

Såfremt retten måtte lægge til grund, at klagen er indgivet for sent, foreligger der således sådanne særlige omstændigheder, at sagen skal genoptages til realitetsbehandling efter bekendtgørelsens § 9, stk. 2.

Det EU-retlige effektivitetsprincip er tilsidesat

Udover at klagen efter dansk ret skal realitetsbehandles, gøres det tilmed gældende, at nævnets afvisning af at realitetsbehandle sagsøgers klage, er i strid med det EU-retlige effektivitetsprincip.

Effektivitetsprincippet indebærer, at nationale processuelle regler ikke må gøre det umuligt for sagsøger at nyde de rettigheder, som sagsøger efter EU-retten er tillagt. Nævnets afvisning af at realitetsbehandle sagsøgers klage medfører netop, at sagsøger afskæres – som følge af en processuel regel om formalitet – fra at nyde sine rettigheder efter EU-retten, jf. nærmere i det følgende.

Den afgørelse (bilag H), som sagsøger ønskede – og fortsat ønsker – at påklage, bestemmer, at sagsøgers støttenedsættelse for støtteåret 2011 nedsættes med 100 %. Således udgør afgørelsen et indgreb i sagsøgers ret til landbrugsstøtte efter EU-retten.

Landbrugsstyrelsen har, jf. afgørelsen, truffet afgørelse efter bekendtgørelse nr. 1697 af 15. december 2010 om krydsoverensstemmelse §§ 3 og 4. Det er i krydsoverensstemmelsesbekendtgørelsens § 13 bestemt, at afgørelser efter § 4 kan påklages senest 4 uger efter modtagelsen af afgørelsen. Som følge af denne regel, er sagsøger blevet afskåret fra at få efterprøvet Landbrugsstyrelsens indgreb i sagsøgers ret til landbrugsstøtte. Der er imidlertid hjemmel til at se bort fra en overskridelse af klagefristen, såfremt overskridelsen af særlige grunde er undskyldelig, jf. bekendtgørelse nr. 131 af 30. januar 2017 om forretningsordenen for Miljø- og Fødevareklagenævnet § 9, stk. 2.

Ved vurdering af, om de processuelle regler – her krydsoverensstemmelsesbekendtgørelsens § 13 og forretningsordenens § 9, stk. 2 – er i overensstemmelse med effektivitetsprincippet, må en række hensyn afvejes. EU-domstolen har i sag C-430/93, van Schijndel, præmis 19, udtalt sig om denne vurdering:

”Med henblik på anvendelsen af disse principper [effektivitetsprincippet] skal hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at an-

vende fællesskabsretten, bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder dens forløb og dens særlige kendetegn, for de forskellige nationale retsinstanser.

Under denne synsvinkel skal der i givet fald tages hensyn til de principper, der ligger til grund for den nationale retspleje, bl.a. kontradiktionsprincippet, retssikkerhedsprincippet og princippet om en hensigtsmæssig sagsbehandling.”

[min bemærkning og understregninger]

Reglen om en klagefrist på 4 uger gør det i sig selv ikke umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, særligt henset til, at der i forretningsordenens § 9, stk. 2 gives hjemmel til at fravige klagefristen. Det bemærkes dog, at krydsoverensstemmelsesbekendtgørelsens § 13 ikke kan anses som værende begrundet i beskyttelse af individets interesser eller andre grundlæggende processuelle principper. Dette er modsat visse andre klage- eller søgsmålsfrister, hvor flere individer har modsatrettede interesser. I dette tilfælde, vil en frist varetage retssikkerhedsmæssige hensyn, idet individet efter rimelig tid skal kunne indrette sig i tillid til en afgørelse. Dette hensyn er ikke til stede ved fristreglen i krydsoverensstemmelsesbekendtgørelsens § 13, der alene regulerer klager over statens indgreb i adressatens rettigheder. Det er således ikke grundlæggende processuelle principper, der ligger bag denne fristregel.

Sammenholdes reglen med forretningsordenens § 9, stk. 2, som giver nævnet hjemmel til at realitetsbehandle en klage trods en fristoverskridelse, er der dog som udgangspunkt taget hensyn til situationer, hvor en ufravigelig anvendelse af en klagefrist på 4 uger, ellers ville afskære en klager fra at nyde sine rettigheder efter EU-retten. Nævnets fortolkning og anvendelse af reglen medfører dog, at sagsøger effektivt afskæres fra at nyde sine rettigheder efter EU-retten. Som anført i processkrift 1, pkt. 24-32, foreligger der sådanne særlige forhold vedrørende fristoverskridelsen, at sagsøgers klage skal realitetsbehandles trods overskridelsen. Nævnets afgørelse udgør derfor en tilsidesættelse af effektivitetsprincippet, idet de processuelle regler de facto har gjort det umuligt for sagsøger at få prøvet sin klage ved højere administrativ instans.

Det er i den forbindelse ikke afgørende, at der er anlagt sag mod landbrugsstyrelsen (bilag 14). Den administrative klageadgang skal netop sikre, at en klager får mulighed for at få sin sag prøvet uden større udgifter. En retssag er selvsagt særligt ressourcekrævende, og når den administrative klageadgang afskæres for sagsøger, gøres det uforholdsmæssigt vanskeligt for sagsøger at håndhæve sine rettigheder. Af samme årsag er sagen mod Landbrugsstyrelsen sat i bero, indtil dom i nærværende sag foreligger.

Det bemærkes endelig, at når Vestre Landsret allerede har underkendt forvaltningen i et spørgsmål og hjemvist til fornyet behandling hos samme (bilag C), strider det mod det EU-retlige effektivitetsprincip (og i øvrigt mod retsfølelsen) at lade en ny afgørelse med akkurat samme indhold som den underkendte beslutning, få endelig virkning som følge af formalia.

Effektivitetsprincippet medfører derfor også, at nævnet skal realitetsbehandle klagen. Det gøres gældende, at nævnet dermed har tilsidesat effektivitetsprincippet, hvorfor afgørelsen er ugyldig.

Afsluttende bemærkninger

På baggrund af ovenstående gøres det gældende, at nævnets afgørelse af 5. december 2023 er ugyldig, idet klagefristen ikke er overskredet. Det afgørende for fristens beregning er henset til afgørelsens bebyrdende karakter det faktiske kundskabstidspunkt, hvilket er den 6. marts 2023. Sagsøger har således rettidigt påklaget Landbrugsstyrelsens afgørelse, hvorfor der ikke er grundlag for at afvise klagen fra realitetsbehandling ved nævnet.

Såfremt retten måtte finde, at sagsøger ikke har overholdt klagefristen, gøres det gældende, at sagens omstændigheder tilsiger, at der skal ses bort fra klagefristen. Sagsøger bør være berettiget til at få prøvet en bebyrdende afgørelse, der har samme resultat som Landbrugsstyrelsens underkendte afgørelse i Vestre Landsrets dom af 5. november 2019. Fristoverskridelsen skyldes alene sagsøgers manglende kendskab til afgørelsen, som kunne være forhindret, såfremt styrelsen havde fulgt op på returneringen af det rekommanderede brev. Endelig bemærkes det, at hensynet til sagsøger bør være tungtvejende, idet afgørelsen er et byrdefuldt indgreb i sagsøgers erhvervsførelse.

Slutteligt tilsidesætter nævnet ved sin afgørelse også det EU-retlige effektivitetsprincip, idet det gøres uforholdsmæssigt vanskeligt for sagsøger at håndhæve sine rettigheder efter EU-retten – modtagelse af landbrugsstøtte. Dette medfører også afgørelsens ugyldighed.”
...”

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i sit påstandsdokument anført:

” ...

Overordnede anbringender

Miljø- og Fødevareklagenævnet gør overordnet gældende, at afgørelsen af 5. december 2023 (bilag A) er lovlig og gyldig. Nævnet har med rette

afvist klagen over Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 om nedsættelse af klagers landbrugsstøtte for 2011 som for sent indgivet.

Afgørelsen er ikke truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt grundlag, og den er ikke behæftet med fejl eller mangler, som medfører, at afgørelsen er ugyldig.

Der er ikke under retssagen fremkommet væsentlige nye oplysninger af betydning for sagen. Der henvises derfor i det hele til Miljø- og Fødevarerklagenævnets begrundelse i afgørelsen (bilag A, afsnit 4), som suppleres med følgende:

Der er ført tilstrækkeligt bevis for, at afgørelsen er kommet rettidigt frem

Det gøres for det første gældende, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet med rette har fundet, at det er sagsøgerens virksomhed (CVR nr. CVR Nr. 1), der er den korrekte afgørelsesadressat.

Det er virksomheden, der både er ansøger og modtager af (eventuel) landbrugsstøtte, og det har derfor ikke betydning for beregningen af klagefristen, at sagsøgerens private folkeregisteradresse efter det oplyste er ændret til Adresse 2 , 8920 Randers NV. Det er sagsøgerens eget ansvar som erhvervsdrivende, at adresseoplysningerne for virksomheden i CVR er opdaterede og korrekte. Det bemærkes hertil, at sagsøgerens virksomhedsadresse i CVR-registeret gennem hele sagens forløb har været – og fortsat er – Adresse 1 , 8920 Randers NV (jf. bilag 6, side 1).

Det gøres for det andet gældende, at der er ført det efter praksis tilstrækkelige bevis for, at Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 er afsendt og er kommet rettidigt frem til sagsøgeren.

Det følger af retspraksis, at myndigheden – for at den har løftet sin bevisbyrde – for det første skal kunne redegøre for sine rutiner for postafsendelse for at sandsynliggøre, at der ikke sker fejl ved myndighedens postafsendelse, og/eller fremlægge kopi af det afsendte brev og fremlægge et journalnotat eller en postliste, hvor det fremgår, hvornår brevet er afsendt.

Dette er i sagen dokumenteret ved Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 (bilag H), udskrift fra Landbrugsstyrelsens journalsystem vedrørende afsendelse af afgørelsen med hhv. almindeligt og rekommanderet brev den 30. september 2022 (bilag M) samt kvittering fra

Postnord vedr. afsendelse af det rekommanderede brev den 30. september 2022 (bilag N).

Herudover skal myndigheden efter praksis for det andet redegøre for, at postvæsenet ikke har returneret brevet til myndigheden, og/eller undersøge, om der i perioden omkring afsendelsen har været uregelmæssigheder i postomdelingen i det pågældende område.

Det er dokumenteret ved udskrift fra Landbrugsstyrelsens journalsystem, at afgørelsen af 30. september 2022 samme dato er sendt til sagsøgeren med både almindeligt brev og rekommanderet quickbrev samt via Landbrugsstyrelsens digitale selvbetjening "Tast selv", jf. bilag M, bilag N og bilag P.

Postnord har ved meddelelse af 19. august 2024 (bilag Å) oplyst, at PostNord ikke har haft registreret nogle driftsmæssige uregelmæssigheder ved brevterminalen i distriktet omkring Adresse 1, 8920 Randers NV i perioden 23. september til 17. oktober 2022. Afgørelsen sendt med almindeligt brev er heller ikke kommet retur til Landbrugsstyrelsen. Det rekommanderede brev blev sendt retur til Landbrugsstyrelsen, hvilket skyldes, at sagsøger ikke afhentede brevet på posthuset (bilag O). Under henvisning til UfR 2020.1712H og UfR 2015.3852H må retten derfor lægge til grund, at afgørelsen må betragtes som værende "kommet frem" uanset, at det rekommanderede brev er kommet retur. Hertil bemærker nævnet, at en afgørelse om nedsættelse af sagsøgerens landbrugsstøtte for 2011 på ingen måde kan sidestilles med en strafferetlig sanktion, som sagsøgeren ellers anfører i processkrift 1, pkt. 4.

Det følger meget tydeligt af lovgrundlaget for den pågældende støtteordning, at en landmand som sagsøgeren skal opfylde en række betingelser for at få udbetalt støtten. Når betingelserne ikke er overholdt, vil den pågældende myndighed som en naturlig følge heraf ikke kunne udbetale støtten med hjemmel i støtteordningen. Derfor er der heller ikke tale om en indgribende økonomisk sanktion, som sagsøgeren anfører i processkrift 1, pkt. 22, hvorfor henvisningerne til U.2012.2019/1H og U.2015.2299H allerede af denne grund er irrelevante for sagen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet gør på den baggrund gældende, at der er ført det efter praksis tilstrækkelige bevis for, at fremsendelse af afgørelsen af 30. september 2022 til sagsøger er blevet håndteret korrekt af såvel myndighed som postvæsen og således er kommet rettidigt frem til sagsøger.

Sagsøger må herefter føre bevis for, at denne formodning skal tilside-sættes. Det har sagsøger ikke gjort.

Der er derimod en række yderligere oplysninger i sagen, der støtter, at Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 er kommet frem til sagsøger både med fysisk post og digitalt, og at myndighederne derfor ikke har haft grund til at tro, at sagsøgeren ikke kunne modtage post på Adresse 1 . Der henvises til følgende:

Miljø- og Fødevareklagenævnet har med rette vurderet, at sagsøgeren også efter branden i februar 2021 har kunnet modtage post på Adresse 1 , hvilket understøttes af, at sagsøgeren har reageret på materiale, som Miljø- og Fødevareklagenævnet fremsendte til Adresse 1 , før sagsøgeren den 6. november 2023 (bilag L) oplyste nævnet om branden. Der henvises til bilag S, som er nævnets brev af 13. marts 2023 til sagsøgeren sendt til Adresse 1 , og til bilag T, som er nævnets telefonnotat af 14. marts 2023. Af telefonnotatet fremgår, at sagsøgeren allerede dagen efter nævnets brev af 13. marts 2023 kontaktede nævnet vedrørende det pågældende brev.

Sagsøgeren har i en anden sag, som er behandlet efter branden på Adresse 1 i februar 2021, svaret på Landbrugsstyrelsens breve og rettidigt klaget over en afgørelse, som blev sendt til sagsøgerens virksomhedsadresse Adresse 1 . Der henvises til Landbrugsstyrelsens afgørelse af 23. januar 2023 (bilag V), som er adresseret til Adresse 1 , og til sagsøgerens efterfølgende klage af 31. januar 2023 (bilag B). Der henvises desuden til Landbrugsstyrelsens høringsbrev af 22. februar 2023 til sagsøgeren (bilag W), som er adresseret til Adresse 1 , og til at høringen blev besvaret ved sagsøgerens erklæring af 8. marts 2023 (bilag 11).

Sagsøgeren har ved indsendelse af fællesskemaer for både 2021, 2022 og 2023 i perioden fra den 11. april 2021 til 30. april 2023 (dvs. efter branden i februar 2021) herudover angivet sin virksomhedsadresse til Adresse 1 i ansøgningsskemaerne (bilag Z).

Der forelå derfor intet grundlag for at tro, at sagsøgeren den 30. september 2022, hvor afgørelsen blev udsendt, ikke kunne modtage post på Adresse 1 . Sagsøgeren har selv bekræftet, at der kunne modtages post på adressen, jf. sagsøgerens processkrift 1, pkt. 4 og 5.

Afgørelsen blev som anført ovenfor tillige sendt til sagsøgeren via Tast selv. Sagsøgeren har selv kontinuerligt anvendt systemet til at indsende

fællesskemaer til Landbrugsstyrelsen, bl.a. i både 2021, 2022 og 2023, jf. bilag Q og Z.

Der forelå derfor heller intet grundlag for at tro, at afgørelsen ikke kom frem til sagsøgeren via Tast selv. Sagsøgeren har heller ikke været fritaget fra anvendelse af Tast selv og har som anført også selv anvendt systemet.

Det kan ikke føre til en ændret vurdering, at sagsøgeren anfører, at sagsøgeren ikke har kendskab til afgørelsen via Tast selv, idet sagsøgeren angiveligt ikke selv kan tilgå systemet, men har anvendt Tast selv via sin konsulent, planteavlslrådgiver B, som bistod sagsøgeren indtil det tidspunkt i 2023, hvor fuldmagten skulle fornyes. Det påhviler sagsøgeren – som professionel erhvervsdrivende landmand – at sikre sig, at han til enhver tid har adgang til systemer som Tast selv, der har relevans for hans virksomhed og landbrugsstøtte.

At sagsøgeren og hans tidligere planteavlslrådgiver ikke har aftalt, at rådgiveren skulle underrette sagsøgeren om meddelelser fra Landbrugsstyrelsen, som blev modtaget i Tast selv, er et indbyrdes anliggende mellem disse parter og vedrører hverken Miljø- og Fødevarerklagenævnets eller Landbrugsstyrelsens kommunikation med sagsøgeren. Det samme gælder for så vidt angår det anførte om, at sagsøgerens fuldmagt til rådgiveren ikke kunne fornyes.

Klagen er indgivet efter klagefristens udløb

Det gøres på den baggrund gældende, at Miljø- og Fødevarerklagenævnet herefter med rette har lagt til grund, at Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 er kommet frem til sagsøgeren senest den 10. oktober 2022, svarende til seks omdelingsdage efter afgørelsens datering og afsendelse, jf. Justitsministeriets vejledning om beregning af klagefrister. På den baggrund har nævnet også med rette lagt til grund, at klagefristen udløb den 7. november 2022.

Klagen blev således indgivet efter klagefristens udløb. Det har ikke betydning for overholdelse af klagefristen, at sagsøgeren oprindeligt indsendte en klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet modtaget den 10. marts 2023 (bilag Æ) og efterfølgende en enslydende klage til Landbrugsstyrelsen modtaget den 5. april 2023 (bilag U). Begge klageskrivelser er modtaget lang tid efter klagefristens udløb den 7. november 2022.

Der foreligger ikke sådanne særlige forhold, at der skal ses bort fra fristoverskridelsen

Det følger af den almindelige forvaltningsretlige praksis, at en myndighed i særlige tilfælde kan se bort fra overskridelsen af en klagefrist og realitetsbehandle en for sent indgivet klage, hvis der foreligger særlige forhold, som har karakter af undskyldende omstændigheder. Som det fremgår af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 5. december 2023 (bilag A), kan der ved vurderingen af, hvorvidt der foreligger sådanne særlige forhold, at en for sent indgivet klage kan realitetsbehandles, bl.a. lægges vægt på følgende forhold:

- fristoverskridelsens længde,
- om der er givet korrekt klagevejledning, og
- årsagen til fristoverskridelsen.

Af litteratur og anden praksis fremgår desuden, at bl.a. følgende forhold også kan tillægges vægt: 1

- klagefristens længde, og
- afgørelsens betydning for klageren/sagsøgeren.

Klagefristen i nærværende sag var 4 uger, jf. § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 131 af 30. januar 2017 om forretningsorden for Miljø- og Fødevareklagenævnet. Dette betragtes som en "normal" klagefrist og taler derfor imod, at klagen skal admitteres.

Sagsøgeren påklagede Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 den 10. marts 2023 (bilag Æ), hvilket var mere end 4 måneder efter klagefristens udløb den 7. november 2022. Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis med hensyn til klagefrister er restriktiv, og en klage, der er indgivet efter udløbet af klagefristen, vil som udgangspunkt blive afvist, også selvom der er tale om overskridelse med blot en enkelt dag. Fristoverskridelsens længde taler derfor afgørende imod, at klagen skal admitteres.

Det fremgår af Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 (bilag H, side 7), at afgørelsen kan påklages senest 4 uger efter, at afgørelsen er modtaget. Da der således er givet korrekt klagevejledning, jf. § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 131 af 30. januar 2017 om forretningsorden for Miljø- og Fødevareklagenævnet samt § 13, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1697 af 15. december 2010 om krydsoverensstemmelse, taler dette også imod, at klagen admitteres.

Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 betyder, at sagsøgerens landbrugsstøtte bliver nedsat med 100% for støtteåret 2011 pga. overtrædelse af flere krydsoverensstemmelseskrav. Dette svarer til ca.

88.500,00 kr. Nævnet anerkender, at dette har en betydning for sagsøgeren, men da hverken bekendtgørelse nr. 1697 af 15. december 2010 om krydsoverensstemmelse, landbrugsstøtteleven eller lov om Landdistriktsfonden indeholder en søgsmålsfrist, har sagsøgeren mulighed for at få prøvet rigtigheden af afgørelsen ved domstolene, hvilket også er iværksat ved stævning af 16. august 2024 (bilag 14).

Endelig har sagsøgeren ikke dokumenteret endsige sandsynliggjort, at der skulle foreligge undskyldelige årsager til fristoverskridelsen. At sagsøgeren efter det oplyste ikke har tømt sin postkasse på Adresse 1 og har lavet nogle aftaler med sin tidligere rådgiver om adgang til og modtagelse af meddelelser fra Landbrugsstyrelsens Tast selv-system er ikke en undskyldelig årsag til fristoverskridelsen. Som ovenfor anført påhviler det sagsøgeren – som professionel erhvervsdrivende landmand – at sikre sig, at han til enhver tid er opmærksom på post fra myndighederne, der har relevans for hans virksomhed og landbrugsstøtte.

Det gøres på baggrund af ovenstående gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnet efter en samlet vurdering med rette har fundet, at fristoverskridelsen ikke af særlige grunde er undskyldelig. De kriterier, som nævnet har lagt vægt på – og som er suppleret ovenfor – må anses for at være en korrekt anvendelse af § 9, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 131 af 30. januar 2017 om forretningsordenen for Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det bestrides desuden, at det EU-retlige effektivitetsprincip skulle kunne føre til, at Miljø- og Fødevareklagenævnet alligevel er forpligtet til at realitetsbehandle sagsøgerens klage, som ellers anført af sagsøgeren.

Af EU-Domstolens praksis vedrørende effektivitetsprincippet følger bl.a., at medlemsstaternes (nationale) processuelle bestemmelser ikke må gøre det praktisk umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til EU's retsorden. Domstolen har i den forbindelse gentagne gange fastslået, at fastsættelsen af rimelige søgsmålsfrister i princippet opfylder kravet om effektivitet, for så vidt som det er udtryk for det grundlæggende retssikkerhedsprincip, som beskytter både den berørte og den pågældende myndighed, selv om udløbet af sådanne frister på grund af deres art kan forhindre de berørte personer i helt eller delvist at gøre deres rettigheder gældende. Domstolen har bl.a. fastslået, at en søgsmålsfrist på 90 dage ikke i praksis gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til EU's retsorden.

Som sagsøgeren selv anfører i processkrift 2, pkt. 11, gør en klagefrist på 4 uger det på ingen måde hverken umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt for sagsøgeren ved rekurs at få prøvet sine rettigheder Jf. bl.a. EU-Domstolens dom af 19. december 2019 i sag C-360/18, Org1 , pr. 47 og 51-52. Det skyldes sagsøgerens forhold, at klagefristen ikke er overholdt. Hertil kommer, at sagsøgeren har mulighed for at indbringe afgørelsen for domstolene, hvilket er sket, jf. bilag 14. ...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Det er Miljø og Fødevarerklagenævnet der, til brug for fastlæggelse af klagefristens begyndelsestidspunkt, har bevisbyrden for, at Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 er kommet frem til A . Efter den fremlagte kopi af forsendelsesbrevet, som er afsendt til den hos myndighederne - herunder Virk.dk - oplyste postadresse, den elektroniske journal, og det oplyste om postrutiner hos Landbrugsstyrelsen, finder retten det godtgjort, at Landbrugsstyrelsens afgørelse er afsendt til A . Det lægges efter det oplyste til grund, at det rekommanderede brev men ikke q-brevet er kommet retur, at der ikke er konkrete oplysninger om uregelmæssigheder i postgangen på det pågældende tidspunkt, og at afgørelsen tillige er sendt via Tast-selv systemet. Det lægges videre til grund, at A også efter branden i februar 2022 jævnligt hentede og reagerede på post sendt til adressen

Adresse 1 , Randers NV, og selv oplyste den pågældende adresse ved henvendelse til bl.a. Landbrugsstyrelsen. Det er herefter ikke sandsynliggjort, at afgørelsen ikke er kommet frem. Der er derfor ført det tilstrækkelige bevis for, at Landbrugsstyrelsens afgørelse af 30. september 2022 er afsendt til A

og kommet frem til ham uden forsinkelser. Afgørelsen skal herefter anses for at være kommet frem senest den 10. oktober 2022 jf. vejledning nr. 9533 af 26. juni 2018 om beregning af klagefrister pkt. 3.1.1, hvorefter et standardbrev kan anses for at være kommet frem til modtageren 6 omdelingsdage efter forsendelsen. A's klage er ubestridt modtaget hos Landbrugsstyrelsen den 10. marts 2023 og dermed efter klagefristens udløb.

Støttetildeling beror på opfyldelse af en række betingelser og er ikke et krav, den enkelte landbruger har. Vestre Landsret har ved dommen af 5. november 2019 ikke taget stilling til A's krav, men har hjemvist sagen til fornyet behandling. Der er ved Landbrugsstyrelsens fornyede afgørelse givet korrekt klagevejledning og klagefristens længde er ikke usædvanlig. Klagen er modtaget hos Landbrugsstyrelsen mere end 4 måneder efter klagefristens udløb og der foreligger ikke oplysning om undskyldelige årsager til fristoverskridel-

sen. Under disse omstændigheder finder retten ikke grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevare klagenævnets vurdering af, at der ikke foreligger sådanne særlige omstændigheder, at der er grundlag for at bortse fra overskridelsen af klagefristen.

Det er efter det EU-retlige effektivitetsprincip ikke et krav, at medlemsstaterne indfører administrative klagesystemer som supplement af adgangen til domstolsprøvelse. På den baggrund og da de fastlagte klagefrister hverken formelt eller de facto har gjort det umuligt for A at få prøvet sin klage, men det alene bror på A's forhold, at rekurs er afskåret, kan det EU-retlige effektivitetsprincip ikke anses for tilsidesat, og der er således heller ikke derfor grundlag for at anse afgørelsen for ugyldig.

Miljø- og Fødevareklagenævnets påstand om frifindelse tages herefter til følge.

Sagsomkostningerne er efter sagens karakter, værdi, forløb og udfald, herunder for så vidt angår den oprindelige påstand 2, fastsat til dækning af advokatudgift med 18.750 kr.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er ikke momsregistreret.

THI KENDES FOR RET:

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes.

A skal inden 14 dage til Miljø- og Fødevareklagenævnet betale sagsomkostninger med 18.750 kr.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.